

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

સંચાલિત

મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા મહાવિદ્યાલય : સાદરા – રાંધેજા

અભ્યાસક્રમ : બી.એ. (ગ્રામ અર્થશાસ્ત્ર)

સત્ર ૧ થી ૬ – અભ્યાસક્રમ

શૈક્ષણિક વર્ષ 2015 થી અમલમાં

અભ્યાસક્રમ વિકાસ એકમ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

બી.એ.
ગ્રામ અર્થશાસ્ત્ર

પાઠ્યક્રમ નં.	પાઠ્યક્રમ નં.	પાઠ્યક્રમનું નામ	ક્રેડિટ	આંતરિક	બાહ્ય
સત્ર-૧					
૧	MAJECO - ૧૦૧	અર્થશાસ્ત્રનાં પાયાના સિદ્ધાન્તો - ૧	૦૪	૪૦	૬૦
સત્ર-૨					
	CC-૨૦૫	ભારતીય અર્થરચનાનો પરિચય	૦૪	૪૦	૬૦
૨	MAJECO - ૨૦૧	અર્થશાસ્ત્રનાં પાયાના સિદ્ધાન્તો - ૨	૦૪	૪૦	૬૦
૩	MAJECO - ૧૦૨	સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર - ૧	૦૪	૪૦	૬૦
સત્ર-૩					
૪	MAJECO - ૩૦૧	સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર - ૨	૦૪	૪૦	૬૦
૫	MAJECO - ૩૦૨	ભારતીય અર્થરચના - ૧	૦૪	૪૦	૬૦
૬	MAJECO - ૩૦૩	પશ્ચિમી આર્થિક વ્યવસ્થા	૦૪	૪૦	૬૦
સત્ર-૪					
૭	MAJECO - ૪૦૧	ભારતીય અર્થરચના - ૨	૦૪	૪૦	૬૦
૮	MAJECO - ૪૦૨	જાહેર અર્થશાસ્ત્ર	૦૪	૪૦	૬૦
૯.૧	MAJECO - ૪૦૩	પર્યાવરણીય સમસ્યાઓના આર્થિક પાસા (વૈકલ્પિક)	૦૪	૪૦	૬૦
૯.૨	MAJECO - ૪૦૩	સંશોધનની સૈદ્ધાંતિક રૂપરેખા (વૈકલ્પિક)	૦૪	૪૦	૬૦
૧૦	MAJECO - ૪૦૪	કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર ૧	૦૪	૪૦	૬૦
સત્ર-૫					
૧૧	MAJECO - ૫૦૧	કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર (સમસ્યાઓ)- ૨	૦૪	૪૦	૬૦
૧૨	MAJECO - ૫૦૨	અર્થશાસ્ત્રમાં આંકડાશાસ્ત્ર	૦૪	૪૦	૬૦
૧૩	MAJECO - ૫૦૩	વિકાસનું અર્થશાસ્ત્ર	૦૪	૪૦	૬૦
૧૪.૧	MAJECO - ૫૦૪	ગુજરાતનું અર્થતંત્ર (વૈકલ્પિક)	૦૪	૪૦	૬૦
૧૪.૨	MAJECO - ૫૦૪	પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્ર (વૈકલ્પિક)	૦૪	૪૦	૬૦
૧૪.૩	MAJECO - ૫૦૪	સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર (વૈકલ્પિક)	૦૪	૪૦	૬૦
૧૫	MAJECO - ૫૦૫	ગ્રામ અર્થશાસ્ત્ર: પરિચય	૦૪	૪૦	૬૦
સત્ર-૬					

પાઠ્યક્રમ નં.	પાઠ્યક્રમ નં.	પાઠ્યક્રમનું નામ	કેડિટ	આંતરિક	બાહ્ય
૧૬	MAJECO - ૬૦૧	આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થશાસ્ત્ર	૦૪	૪૦	૬૦
૧૭.૧	MAJECO - ૬૦૨	અર્થશાસ્ત્રમાં પરિમાણાત્મક પદ્ધતિઓ (વૈકલ્પિક)	૦૪	૪૦	૬૦
૧૭.૨	MAJECO - ૬૦૨	પ્રાયોજિત આંકડાશાસ્ત્ર (વૈકલ્પિક)	૦૪	૪૦	૬૦
૧૮	MAJECO - ૬૦૩	આર્થિક વૃદ્ધિના સિદ્ધાંતો	૦૪	૪૦	૬૦
૧૯	MAJECO - ૬૦૪	સહકારનું અર્થશાસ્ત્ર	૦૪	૪૦	૬૦
૨૦	MAJECO - ૬૦૫	સંશોધન પ્રકલ્પ	૦૪	૪૦	૬૦

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર -૧, પાઠ્યક્રમ - MAJECO - ૧૦૧

વિષય :- અર્થશાસ્ત્રનાં પાયાનાં સિદ્ધાંતો - I

(કેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી અર્થતંત્રના મૂળભૂત એકમો ઉપભોક્તા (ગ્રાહક) અને ઉત્પાદક (પેઢી ઢી)થી પરિચિત થાય.

એકમ 1. અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત તત્વો:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા (સ્મિથ, માર્શલ, રોબિન્સ)		
2. અર્થશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ અને વ્યાપ		
3. પાયાની આર્થિક સમસ્યાઓ		
4. અર્થતંત્રના પ્રકારો		
5. અર્થશાસ્ત્રની ધારણાઓ		
એકમ 2. માંગ અને પુરવઠો :	1 કેડિટ	15 કલાક
1. માંગનો અર્થ અને પ્રકારો		
2. માંગનો નિયમ		
3. માંગની સાપેક્ષતા અને તેના પ્રકારો		
4. પુરવઠોનો અર્થ અને નિયમ		
5. માંગ અને પુરવઠામાં ફેરફાર		
એકમ 3. ઉપભોક્તાની વર્તણૂક:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણ		
2. તટસ્થરેખા વિશ્લેષણ		
3. ગ્રાહકનો અધિક સંતોષ		
4. એન્જલ વક્ર		
એકમ 4. ઉત્પાદનનો સિદ્ધાંત:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. ઉત્પાદનનાં સાધનો (કુદરત, મૂડી, શ્રમ અને યોજક)		
2. ઉત્પાદન વિધેય (ટૂંકા અને લાંબા ગાળાનું)		
3. ઉત્પાદનનાં નિયમો		
4. કદવિકાસના લાભાલાભ		
5. ખર્ચની વિવિધ વિભાવના - ખર્ચના પ્રકારો		
6. આવકના વિવિધ ખ્યાલો		

સંદર્ભ

- (1) એચ. કે. ત્રિવેદી, ૨૦૦૫, અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો (મૂલ્ય અને વહેંચણી), , યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
- (2) પટેલ બબાભાઈ, અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો, સી. જમનાદાસ કંપની.
- (3) Ahuja H.L. (2000), Advance Economics Theory, S.Chand and Co.Delhi
- (4) Dholakia R H and Oza A N (2000), Microeconomics For Management Students, Oxford University Press, New Delhi.
- (5) Ferguson C.E. (1968), Micro Economic Theory Cambridge University Press, London.
- (6) Koutsoyianis,A.(1979),Modern Microeconomics,(2nd Edition),Macmillan Press, London
- (7) Samuelson P.A. (Latest edition) Economics, McGraw-Hill.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર -૨, પાઠ્યક્રમ - CC-૨૦૫

વિષય :- ભારતીય અર્થરચનાનો પરિચય

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુઓ -

1. સમાજવિદ્યાના પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી સમક્ષ ભારતીય અર્થરચનાને ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં રજૂ કરવી.
2. અંગ્રેજશાસન દરમ્યાન ભારતની અર્થરચના તેમ જ સ્વતંત્રતા સમયે ભારતીય અર્થરચનાના માળખા અંગે વિદ્યાર્થીને જાણકારી આપવી.
3. સ્વાતંત્ર્ય બાદ અને ૧૯૯૧ની આર્થિક નીતિ પછીની ભારતની આર્થિક પરિસ્થિતિ સમજવી.

એકમ 1. સ્વાતંત્ર્યપૂર્વે અર્થરચના:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. અંગ્રેજશાસન હેઠળની ભારતીય અર્થરચના		
2. અંગ્રેજશાસનની અસરો અને તેની ટીકા (દાદાભાઈ નવરોજી - ગાંધીજી - આર.સી.દત્ત)		
3. જમીનમાલિકીની વ્યવસ્થા		
4. ઔદ્યોગિક માળખાનાં પરિવર્તન		
એકમ 2. સ્વાતંત્ર્ય સમયે અર્થરચના:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ભારતીય અર્થરચના - લક્ષણો		
2. ભારતીય આયોજન (ઉદ્ભવ, જરૂરિયાત)		
3. વસ્તીવિષયક લાક્ષણિકતાઓ - વ્યાવસાયિક લાક્ષણિકતા		
4. ગરીબી (અર્થ, સ્વરૂપ, પ્રમાણ)		
5. બેરોજગારી (અર્થ, સ્વરૂપ, પ્રમાણ)		
એકમ 3. ભારતીય અર્થરચનાનું સ્વરૂપ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ભારતીય કૃષિ, ઉદ્યોગ અને સેવાક્ષેત્ર (વિકાસ અને પ્રશ્નો)		
2. માળખાકીય સુવિધાઓ (વાહનવ્યવહાર, સંદેશવ્યવહાર, ઉર્જા, શિક્ષણ અને આરોગ્ય) (સ્વતંત્રતાથી ૧૯૯૧ સુધી)		
એકમ 4. ૧૯૯૧ની આર્થિક નીતિ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. રાષ્ટ્રીય આવક: કૃષિ, ઉદ્યોગ અને સેવા ક્ષેત્રોની બદલાયેલી ભૂમિકા (વિકાસ અને પ્રશ્નો)		
2. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર		

સંદર્ભ

1. જોષી, વિષ્ણુશંકર. એચ. ૨૦૦૦, ભારતની આર્થિક સમસ્યાઓ ભાગ-૧, , યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
2. મિશ્રા ઓર પૂરી , ૨૦૦૯, ભારતીય અર્થવ્યવસ્થા, એસ ચાંદ.
3. મો. ક. ગાંધી, રચનાત્મક કાર્યક્રમો, નવજીવન.
4. દત્ત, રોમેશચંદ્ર (અનુ) કોઠારી, વિઠ્ઠલદાસ, ૧૯૬૩ દોઢ સદીનો આર્થિક ઇતિહાસ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
5. નવરોજી, દાદાભાઈ, (અનુ) નગીનદાસ પારેખ, હિન્દુસ્તાનમાં ગરીબાઈ
6. શાહ રમેશ, શુક્લ રોહિત ભારત દર્શન- ૫ (ભારતીય અર્થતંત્ર), સરદાર પટેલ યુનિ. ૧૯૯૨.
7. જે. આર. શાહ, ભારતના અર્થકારણનો વિકાસ (ઐતિહાસિક વિષ્લેષણ). યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
8. Ruddar Datt and K.P.M. Sundharam (2008), Indian Economy, 58th ed., S.Chand and Company LTD, New Delhi.
9. S.K.Misra and V.K.Puri (2009), Indian Economy, 22nd Ed., Himalaya Publishing House, Mumbai.
10. Agarwal A.N (2004), Indian Economy, Wishwa Prakashan, New Delhi
11. Ahluwalia I.J. and I.M.D.Little (1999), India's Economic Reforms and Development (Essays in honour Manmohan Singh), Oxford University Press, New Delhi
12. Reserve Bank of India, Report on Currency and Finance(Annual)

સત્ર - ૨, પાઠ્યક્રમ MAJECO - ૨૦૧
વિષય :- અર્થશાસ્ત્રનાં પાયાનાં સિદ્ધાંતો - ૨
(કેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુઓ

1. વિદ્યાર્થીને વિભિન્ન બજારમાં વસ્તુની કિંમત તથા સમતુલા અંગે સૈદ્ધાંતિક સમજ આપવી.
2. ઉત્પાદનના સાધનો વચ્ચે આવકની વહેંચણી અંગેની સૈદ્ધાંતિક સમજણ પૂરી પાડવી

એકમ 1. બજાર: 1 કેડિટ 15 કલાક

1. બજારનો અર્થ તથા પ્રકાર
2. પેઢી: પૂર્ણ હરીફાઈવાળા બજારમાં પેઢીની - ઉદ્યોગની સમતુલા

એકમ 2. ઈજારો: 1 કેડિટ 15 કલાક

1. અર્થ - લક્ષણો
2. ઈજારો ધરાવતી પેઢીની સમતુલા
3. કિંમત ભેદભાવનો અર્થ તથા પ્રકાર

એકમ 3. ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ 1 કેડિટ 15 કલાક

1. અર્થ - લક્ષણો
2. ઈજારાયુક્ત હરીફાઈમાં પેઢીની સમતુલા
3. અલ્પહસ્તક ઈજારો (માત્ર લક્ષણો)

એકમ 4. વહેંચણીના સિદ્ધાંતો 1 કેડિટ

15 કલાક

1. વસ્તુઓનું મૂલ્યનિર્ધારણ અને સાધનોનું મૂલ્યનિર્ધારણ
2. સીમાન્ત ઉત્પાદકતાનો સિદ્ધાંત - આધુનિક સિદ્ધાંત
3. ઉત્પાદન નિ:શેષની સમસ્યા

સંદર્ભ

- (1) ત્રિવેદી. એચ. કે., અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો (મૂલ્ય અને વહેંચણી), યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- (2) પટેલ. બબાભાઈ, અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો, , સી. જમનાદાસ કંપની.
- (3) Ahuja H.L.(2000), Advance Economics Theory, S.Chand and Co.Delhi
- (4) Archibald, G.C. (Ed.) (1971), Theory of the Firm, Penguin, Harmondsworth.
- (5) Dholakia R H and Oza A N (2000), Microeconomics for Management Students, Oxford University Press, New Delhi.
- (6) Henderson, J.M and R.E.Quandt (1980), Micro Economic Theory: A Mathematical Approach, McGraw Hill, New Delhi.
- (7) Samuelson P.A. (Latest edition) Economics, McGraw-Hill.
- (8) Sen, A. (1999), Microeconomics: Theory and Application, Oxford University Press, New Delhi.
- (9) Stigler, (1996), Theory of Price, (4thEdition), Prentice Hall of India, New Delhi.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૨, પાઠ્યક્રમ MAJECO - ૧૦૨

વિષય : સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર-૧

(ક્રેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુઓ

1. સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્રનો પરિચય આપવો.
2. રાષ્ટ્રીય આવક અંગે સૈદ્ધાંતિક સમજણ પૂરી પાડવી.
3. આવક અને રોજગારીના સિદ્ધાંતો તપાસવા
4. નાણાની વિભાવના તથા તેની માંગ અને પૂરવઠો અંગેની સમજ કેળવવી

એકમ 1. સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર: પરિચય અને કાર્યક્ષેત્ર
2. એકમલક્ષી વિરુદ્ધ સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર
3. સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર: ઉદભવ અને વિકાસ
4. સ્થૈતિક અને ગતિશીલ વિશ્લેષણ (Static and Dynamic Analysis)
5. સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્રની મર્યાદાઓ.

એકમ 2. અર્થતંત્રમાં આવક - ખર્ચનો ચક્રીય પ્રવાહ: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. દ્વિક્ષેત્રીય અર્થતંત્રમાં આવક ખર્ચનો ચક્રીય પ્રવાહ
2. રાષ્ટ્રીય આવક: ખ્યાલ અને માપન
3. રાષ્ટ્રીય આવક અને સંબંધિત ખ્યાલો: મર્યાદા અને મહત્વ

એકમ 3. આવક અને રોજગારીનાં સિદ્ધાંતો: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. 'સે' નો બજાર નિયમ
2. પીગુનો વેતન કાપનો સિદ્ધાંત
3. કેઈન્સનો અસરકારક માંગનો સિદ્ધાંત

એકમ 4. નાણું: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. નાણાંની વ્યાખ્યા, પ્રકાર અને ઉત્ક્રાંતિ
2. નાણાંની માંગ અને હેતુ
3. નાણાંના પરિમાણ અંગેનો ફિશરનો સિદ્ધાંત
4. નાણાંનો પુરવઠો: નાણાંનાં પુરવઠાનાં ઘટકો
5. ભારતીય મધ્યસ્થ બેંક દ્વારા આપવામાં આવેલ નાણાંનાં પુરવઠાની વ્યાખ્યા.

સંદર્ભ -

- (1) સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર અને નાણાંનાં સિદ્ધાંતો - પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
- (2) Acharya Shankar: (2008) Essays on Macroeconomic Policy and Growth in India. Oxford University Press.

- (3) Dornbusch, R. and F. Stanley (1997), Macro Economics, McGraw Hill, New York
- (4) Gupta G S: (2008) Macro Economics – Theory and Application, Tata McGraw Hill publication Company Limited, New Delhi.
- (5) Gupta S B :(2005) Monetary Economics, Vikas Publishing House.
- (6) Gupta, G S (2001), Macroeconomics: Theory and Applications, Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited, New Delhi.
- (7) Harris Laurence: (1985) Monetary Theory. McGraw Hill, International edition.
- (8) Mithani D M: (2005) Money, Banking International Trade, Public Finance, Himalaya publishing House New Delhi.
- (9) RBI Bulletins.(various issues)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૩, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૩૦૧

વિષય : સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર ૨

(ક્રેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વ્યાજદર નિર્ધારણનાં સિદ્ધાંતોની સમજ પૂરી પાડવી.
2. નાણાકીય નીતિ અને રાજકોષીય નીતિનો પરિચય આપવો.

એકમ 1. વપરાશ વિધેય:

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. વપરાશવૃત્તિ: ખ્યાલ, પ્રકાર (સીમાંત વપરાશવૃત્તિ અને સરેરાશ વપરાશ વૃત્તિ)
2. વપરાશવૃત્તિને અસર કરતાં પરિબલો
3. ગુણક અને ગતિવર્ધનનો ખ્યાલ

એકમ 2. વ્યાજદર:

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. વ્યાજદરનિર્ધારણ અંગેનો શિષ્ટ અર્થશાસ્ત્રનો અભિગમ
2. ધિરાણપાત્ર ભંડોળ
3. વ્યાજદર નિર્ધારણ અંગેનો કેઇન્સનો અભિગમ.

એકમ 3. ફૂગાવો:

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. વ્યાખ્યા, પ્રકારો અને માપન (ભાવસૂચક આંક: અર્થ, ઉપયોગિતા અને મર્યાદા)
2. ફૂગાવાના ઉદભવ માટેનાં કારણો
3. ફૂગાવોની અસરો
4. ફિલિપ્સ રેખા

એકમ 4. નાણાકીય નીતિ અને રાજકોષીય નીતિ :

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. અર્થ
2. નાણાકીય નીતિ અને રાજકોષીય નીતિનાં સાધનો
3. નાણાકીય નીતિ અને રાજકોષીય નીતિની તુલના અને પ્રત્યેકના લાભાલાભ

સંદર્ભ -

- (1) સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર અને નાણાંનાં સિદ્ધાંતો - પોપ્યુલર પ્રકાશન., સુરત.
- (2) Dornbusch, R. and F.Stanley (1997), Macro Economics, MacGraw Hill, New York
- (3) Dornbusch, R. and F.Stanley (1997), Macro Economics, McGraw Hill, New York
- (4) Gupta G S: (2008) Macro Economics – Theory and Application, Tata McGraw Hill publication Company Limited, New Delhi.
- (5) Gupta, G S (2001), Macroeconomics: Theory and Applications, Tata McGrawHill Publishing Company Limited, New Delhi.
- (6) Mithani D M: (2005) Money, Banking International Trade, Public Finance, Himalaya publishing House New Delhi.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૩, પાઠ્યક્રમ – MAJECO – ૩૦૨
વિષય : ભારતીય અર્થરચના - ૧
(કેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. ભારતીય અર્થરચનાનો પ્રાથમિક પરિચય કેળવવો.
2. ભારતીય અર્થમાળખામાં વસ્તી, આયોજન તથા આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારના સંદર્ભ સમજવા.
3. ભારતીય અર્થતંત્રની મુખ્ય સમસ્યાઓ જાણવી.

એકમ 1. ભારતીય અર્થતંત્રનું માળખું અને સમસ્યાઓ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. વિકાસમાન અર્થતંત્ર તરીકે ભારતીય અર્થતંત્રનાં લક્ષણો		
2. ગરીબી (અર્થ, પ્રકાર, કારણો, નિર્દેશકો, પ્રમાણ, ગરીબીનિવારણની વ્યૂહરચના)		
3. બેરોજગારી (સ્વરૂપ, પ્રમાણ, કારણો, બેરોજગારીનિવારણની વ્યૂહરચના)		
એકમ 2. વસ્તી:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. વસ્તીનું કદ અને વૃદ્ધિદર		
2. અતિવસ્તીનો પ્રશ્નો (અર્થ, કારણો, અસરો)		
3. વસ્તી નીતિ		
એકમ 3. ભારતમાં આયોજન:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. ઉદ્દેશો- વ્યૂહરચના		
2. આયોજનના બોધપાઠ		
3. પ્રવર્તમાન પંચવર્ષીય યોજના : ઉદ્દેશો, નાણાની ફાળવણી, લક્ષ્યાંક		
4. નીતિ (National Institute for Transforming India) પંચ: પરિચય		
એકમ 4. આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્ર:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારની ભૂમિકા		
2. ભારતના વિદેશ વ્યાપારનું કદ, સ્વરૂપ અને દિશક્ષા		
3. આયાત- નિકાસ નીતિ		

સંદર્ભ -

- (1) જોશી. વિષ્ણુશંકર. એસ, 2000, ભારતની આર્થિક સમસ્યાઓ-1, , યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- (2) ભારતીય આર્થિક સમસ્યાઓ - જમનાદાસ પ્રકાશન.
- (3) Dutt and Sundharam, Indian Economy, S. Chand Publishing, New Delhi
- (4) Brahmananda P.R. and V.R.Panchmukhi (Eds.) (2001), Development Experience in the Indian Economy: Inter-state perspectives, Bookwell, Delhi

- (5) Jalan B (1996), India's Economic Policy – Preparing for the Twenty First Century, Viking, New Delhi
- (6) Parikh K S (1999), India Development Report – 1999 – 2000, Oxford University Press, New Delhi
- (7) Reserve Bank Of India, Report on Currency and Finance, (Annual)
- (8) Sen R K and B Chatterjee (2001), Indian Economy: Agenda for 21st Century (Essays in honour of Prof. P R Brahmananda), Deep & Deep Publications, New Delhi

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૩, પાઠ્યક્રમ – MAJECO – ૩૦૩

વિષય : પશ્ચિમી આર્થિક વ્યવસ્થા (વૈકલ્પિક)

(કેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થીને અર્થશાસ્ત્રની પશ્ચિમમાં વિકસેલી વિચારધારાનો પ્રારંભિક પરિચય આપવો.
2. વિવિધ આર્થિક વ્યવસ્થા અંગે સમજણ કેળવવી.

એકમ 1. પ્રારંભિક આર્થિક વિકાસ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. પ્લેટો - એરિસ્ટોટલ		
2. વાણિજ્યવાદ - મુખ્ય લક્ષણો		
3. પ્રકૃતિવાદ: કુદરતી ક્રમ, કૃષિને પ્રાથમિકતા, સામાજિક વર્ગ		
4. પેટી, લોક અને હ્યુમના આર્થિક વિચાર		
એકમ 2. મૂડીવાદ અને નવવૈશ્વિક મૂડીવાદ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થ - ઇતિહાસ - લક્ષણ - સ્વરૂપ		
2. મૂડીવાદનું સંસ્થાકીય માળખું – બજારતંત્ર		
3. નવવૈશ્વિક મૂડીવાદનો ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય		
4. અનિયંત્રિત મૂડીવાદના લક્ષણો - વિકાસ - ભયસ્થાનો - પદાર્થપાઠો		
એકમ 3. સમાજવાદ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થ - ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય- મુખ્ય લક્ષણો		
2. લોકશાહી સમાજવાદ		
3. કાર્લ માર્ક્સનું યોગદાન		
4. ભારતમાં સમાજવાદ		
એકમ 4. મિશ્ર અર્થતંત્ર:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. તર્ક - લક્ષણો		
2. મિશ્ર અર્થતંત્રની તરફેણ તથા વિરોધની દલીલો		
3. ભારતમાં મિશ્ર અર્થતંત્રના અનુભવો		

સંદર્ભ -

- (1) આર્થિક પદ્ધતિઓ, જમનાદાસ પ્રકાશન.
- (2) ગાંધી. આર. કે., તુલનાત્મક આર્થિક પદ્ધતિઓ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ
- (3) યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, નાની-નાની પુસ્તિકાઓ બહાર પાડી છે.
- (4) Ernesto Screpanti & Stefano Zamagni (2006), An Outline of the history of Economic Thought, Oxford University Press.
- (5) Blackhouse, R. (1985), A History of Modern Economic Analysis, Basil Blackwell Oxford.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૪, પાઠ્યક્રમ – MAJECO - ૪૦૧
વિષય : ભારતીય અર્થરચના - ૨
(કેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. ભારતીય અર્થતંત્રના ત્રણે ક્ષેત્રો અંગેનો પરિચય મેળવવો.
2. ભારતીય અર્થતંત્રમાં ત્રણે ક્ષેત્રોની ભૂમિકા તથા તેમના પ્રશ્નો જાણવા.

એકમ 1. કૃષિ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. તર્ક - લક્ષણો		
2. સ્વરૂપ અને મહત્વ		
3. કૃષિધિરાણ (પ્રકાર, સ્ત્રોત –સહકારી, જમીનવિકાસ બેંક, રાષ્ટ્રીયકૃત બેંક, નાબાઈની ભૂમિકા)		
4. કૃષિબજાર વ્યવસ્થા (લક્ષણો, મર્યાદાઓ, ઉપાયો)		
એકમ 2. ઉદ્યોગ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. તર્ક - લક્ષણો		
2. આયોજનના કાળ દરમ્યાન ઔદ્યોગિક વિકાસ		
3. પ્રવર્તમાન આર્થિક નીતિ - ઉદ્દેશો, ગર્ભિતાર્થો		
4. નાના પાયાના ઉદ્યોગોનો વિકાસ તથા પ્રશ્નો		
5. ભારતના ઉદ્યોગીકરણમાં જાહેર ક્ષેત્રમાં એકમોનો ફાળો		
એકમ 3. સેવા:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. તર્ક - લક્ષણો		
2. સેવા ક્ષેત્રનું સ્વરૂપ		
3. આવક તથા રોજગારી સર્જનમાં સેવા ક્ષેત્રની ભૂમિકા		
4. સેવા ક્ષેત્રનો પ્રશ્નો		
એકમ 4. ભારતીય અર્થતંત્રમાં વૈશ્વિકીકરણ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. વિશ્વ વ્યાપાર સંગઠન		
2. બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ		
3. આંતરરાષ્ટ્રીય નાણા ભંડોળ, વિશ્વ બેંક, એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેંક		

સંદર્ભ -

- (1) જોશી. વિષ્ણુશંકર. એસ, 2000. ભારતની આર્થિક સમસ્યાઓ-1, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ,
- (2) ભારતીય આર્થિક સમસ્યાઓ - જમનાદાસ પ્રકાશન
- (3) Dutt and Sundharam, Indian Economy, S. Chand Publishing, New Delhi

- (4) Parikh K S (1999), India Development Report – 1999 – 2000, Oxford University Press, New Delhi
- (5) Reserve Bank Of India, Report on Currency and Finance, (Annual)
- (6) Sen R K and B Chatterjee (2001), Indian Economy: Agenda for 21st Century (Essays in honour of Prof. P R Brahmananda), Deep & Deep Publications, New Delhi
- (7) Ahluwalia, I. (1985), Industrial Growth in Indian, Oxford University Press, New Delhi
- (8) Kuchhal S.C. (1980), Industrial Economics, Indian (5rd) Edition Chaitany Publishing House, Allahabad.

નોંધ: ઉમા કપિલાના ભારતીય અર્થતંત્ર ઉપર વિવિધ અંક પ્રકાશિત થયા છે.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૪, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૪૦૨
વિષય : જાહેર અર્થશાસ્ત્ર
(કેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. જાહેર અર્થશાસ્ત્રના ઉદભવની ભૂમિકા તપાસવી.
2. આર્થિક વિકાસમાં જાહેર ક્ષેત્રનો ફાળો તથા આ ક્ષેત્રના વિવિધ ઘટકો ચર્ચવા.

એકમ 1. જાહેર અર્થશાસ્ત્ર:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થ, સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર અને ભૂમિકા (જાહેર અને ખાનગી અર્થશાસ્ત્ર વચ્ચેનો તફાવત)		
2. પ્રસ્તુતતા-કાર્યક્ષેત્ર		
3. આર્થિક વિકાસમાં રાજ્યની ભૂમિકા		
4. નવઉદારવાદના જાહેર અર્થતંત્ર સામેના પડકારો		
એકમ 2. જાહેર ખર્ચ અને જાહેર દેવું:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થ – પ્રકાર- વિકાસમાં ભૂમિકા		
2. જાહેર દેવું : અર્થ – પ્રકાર હત્વ		
3. ખાધ પુરવણી: અર્થ- આર્થિક વિકાસમાં ભૂમિકા		
એકમ 3. જાહેર આવક:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. જાહેર આવકના ઘટકો		
2. કરઆવકો: અર્થ, પ્રકાર, વિકાસમાં ભૂમિકા		
3. બિનકરઆવકો: અર્થ, પ્રકાર, વિકાસમાં ભૂમિકા		
એકમ 4. અંદાજપત્ર:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થ – પ્રકાર		
2. ખાધના પ્રકારો		
3. કેન્દ્રીય બજેટ (વર્તમાન વર્ષનું)		

સંદર્ભ -

- (1) ભદ્ર. મહેશ. પી., જાહેર વિત્તવ્યવસ્થાના સિક્કાંત (જાહેર ક્ષેત્રનું અર્થશાસ્ત્ર), યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- (2) આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થશાસ્ત્ર અને જાહેર વિત્તવ્યવસ્થા - સી. જમનાદાસ કિશન
- (3) માથુર રીટા, 2006, વિત્તીય પ્રણાલિ, અર્જુન હાઉસ.
- (4) Buchanan, J. M. (1970), the Public Finances, Richard D. Irwin, Homewood.
- (5) Mithani, D.M(2007), Modern Public Finance , Himalaya Publishing House

- (6) Musgrave, R. A. and P. B. Musgrave (1976), Public Finance in Theory and Practice, McGraw Hill, Tokyo.
- (7) Reserve Bank of India: Report on Currency and Finance (various issues)
- (8) Shoup, C. S. (1970), Public Finance, Aldine, Chicago.
- (9) GOI : Indian Public Finance Statistics, Ministry of Finance

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૪, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૪૦૩ (વૈકલ્પિક)

વિષય : પર્યાવરણીય સમસ્યાઓના આર્થિક પાસા

(કેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. પર્યાવરણ અને તેની માનવજીવનમાં આર્થિક ભૂમિકા અંગે વિદ્યાર્થીને વાકેફ કરવા.
2. વિવિધ પ્રકારનાં પ્રદૂષણની સમજણ આપવી.

એકમ 1. પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્ર:

1 કેડિટ

15 કલાક

1. અર્થ – સ્વરૂપ
2. પર્યાવરણની માનવજીવનમાં ભૂમિકા
3. પર્યાવરણીય પ્રશ્નોના ઉદભવના આર્થિક કારણો

એકમ 2. પ્રદૂષણ:

1 કેડિટ

15 કલાક

1. અર્થ – પ્રકાર
2. પ્રદૂષણનો અર્થ (કચરો અને પ્રદૂષણ વચ્ચેનો તફાવત)- સ્વરૂપ
3. માનવ તથા અન્ય સજીવસૃષ્ટિ પર તેની આર્થિક તેમજ બિનઆર્થિક અસરો
4. સરકારી નીતિ

એકમ 3. પર્યાવરણીય પ્રશ્નો:

1 કેડિટ

15 કલાક

1. પર્યાવરણીય પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ
2. મહત્વના વૈશ્વિક પ્રશ્નો (જૈવિક વિવિધતાનો નાશ- રાષ્ટ્રીય અને પ્રાદેશિક/સ્થાનિક પ્રશ્નો (દરિયાકાંઠાના પ્રશ્નો, રણીકરણ, પ્રવાસન)
3. આ માટે કામ કરતી મહત્વની સંસ્થાઓ (Centre for Science and Environment, Development Alternatives, Kerala Sastra Sahitiya Parishad, Tata Energy and Resource Institute, ગાંધી શાંતિ પ્રતિષ્ઠાનનું પર્યાવરણીય એકમ, પર્યાવરણીય શિક્ષણ કેન્દ્ર, પર્યાવરણ મિત્ર, આગાખાન ગ્રામસમર્થન કેન્દ્ર, વિકાસ સમર્થન કેન્દ્ર)

એકમ 4. જંગલના પ્રશ્નો:

1 કેડિટ

15 કલાક

1. ભારતમાં જંગલનું સ્વરૂપ અને પ્રમાણ
2. સામાજિક વનીકરણ
3. સંયુક્ત વનવ્યવસ્થાપન
4. કેન્દ્રીય વન નીતિ

સંદર્ભ -

- (1) સાવલિયા રમેશ, પર્યાવરણ સાથી - પર્યાવરણ શિક્ષણ કેન્દ્ર, અમદાવાદ.
- (2) જંત્રાણિયા રાજુભાઈ, 1995, (અનુવાદ) આપણું પર્યાવરણ, નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ, ભારત.,
- (3) પર્યાવરણ પરિસ્થિતિ અને ગુજરાત, ગુજરાત ઇકોલોજી કમિશન.

- (4) Bhattacharya, R .N(Ed) (2001): Environmental Economics – An Indian Perspective OUP
- (5) Sengupta, R (2001); Ecology and Economics – A Approach to Sustainable Development, OUP
New Delhi
- (6) The Hindu (2003): Survey of Environment, Madras

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર - ૪ પાઠ્યક્રમ MAJECO - ૪૦૩ (વૈકલ્પિક)
સંશોધનની સૈદ્ધાંતિક રૂપરેખા
(કેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થીને સંશોધન પ્રત્યે કેળવવા અને જાગૃત કરવા.
2. વિદ્યાર્થી ગ્રામ અને સામાન્ય માનવીના આર્થિક પ્રશ્નોને સમજી શકે.

એકમ 1. સામાજિક સંશોધન સામાજિક વિજ્ઞાનમાં સંશોધન:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થ - હેતુ - મહત્વ - લક્ષણો		
2. પરિકલ્પનાનો અર્થ અને લક્ષણો		
3. ચલનો અર્થ અને પ્રકારો		
એકમ 2. સંશોધનની પદ્ધતિ :	1 કેડિટ	15 કલાક
1. નમૂના પસંદગી: અર્થ અને પ્રકારો		
2. માહિતી: અર્થ - સ્ત્રોત		
3. માહિતી સ્ત્રોતનું મહત્વ - પ્રાથમિક માહિતી - ગૌણ માહિતી		
એકમ 3. સામાજિક સંશોધનના સોપાનો:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. મોજણી:- અર્થ અને પ્રકારો		
2. માહિતી એકત્રીકરણ પ્રશ્નાવલી - નિરીક્ષણ - મુલાકાત		
3. મુલાકાત અનુસુચિ: લક્ષણો - પ્રકાર - મહત્વ - મર્યાદા		
એકમ 4. સંશોધન અહેવાલની લેખનશૈલી:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અહેવાલ લેખનમાં ધ્યાનમાં રાખવાની અગત્યની બાબતો		
2. અહેવાલ લેખનના તબક્કા		

સંદર્ભ

- (1) શાહ પી વિમલ. સંશોધન પદ્ધતિ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- (2) શાહ. એ. જી. અને દવે. જે. કે. , સામાજિક સંશોધન પદ્ધતિઓ , અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
- (3) દેસાઈ અરવિંદરાય. સામાજિક સંશોધન પદ્ધતિઓ. યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- (4) Berg, Bruce L., 1995. Qualitative Research Methods for the Social Sciences, Boston: Allyn and Bacon.
- (5) Bryman Alan, Business Research Methods, (2008) Oxford University Press, New Delhi.
- (6) Donald R Cooper, Pamela S Schindler (2006), Business Research Methods, 9th Edition, The McGraw-Hill Companies
- (7) Gujarati, D.N. (1988). Basic Econometrics. New York: McGraw-Hill.
- (8) Lapin L.L. (1991). Quantitative Methods for Business Decisions. New York: Harcourt Brace Jovanovich Publishers.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૪, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૪૦૪
વિષય: કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર - ૧
(કેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. ભારતીય અર્થતંત્રમાં કૃષિ અને તેની ભૂમિકા સમજવી.
2. કૃષિ અર્થતંત્રના વિવિધ પાસા અને તેમના પ્રશ્નોનો અભ્યાસ કરવો.

એકમ 1. કૃષિ અર્થશાસ્ત્રનો વિષયવિસ્તાર:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. અર્થ - સ્વરૂપ - કાર્યક્ષેત્ર - લક્ષણો		
2. અર્થતંત્રમાં કૃષિની ભૂમિકા		
3. કૃષિ ક્ષેત્ર સમક્ષના પડકારો		
4. કૃષિ વિકાસ વિરુદ્ધ ઔદ્યોગિક વિકાસ		
એકમ 2. કૃષિપેદાશોની માંગ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. કૃષિપેદાશોની માંગને અસર કરતા પરિબલો		
2. મધ્યસ્થીઓના નફાના ગાળાની અસર		
3. કૃષિક્ષેત્રે માંગની અનુસૂચિ		
4. કૃષિપેદાશોનું ઉત્પાદન (ઉત્પાદનના સિક્કાંતો-ઘટતી પેદાશનો નિયમ) અને પૂરવઠો (પૂરવઠાની સ્થિતિસ્થાપકતા અને પૂરવઠામાં પરિવર્તન)		
એકમ 3. કૃષિપેદાશનાં ભાવો:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. કૃષિપેદાશના ભાવનિર્ધારણની પદ્ધતિઓની પાયાની સમજ- કોબવેબ પ્રમેય		
2. ભારતમાં કૃષિપેદાશની કિંમતના વલણો		
3. ભારતની કૃષિપેદાશની ભાવનીતિ		
એકમ 4. કૃષિસંચાલન:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. કૃષિખર્ચના વિવિધ ખ્યાલો		
2. કૃષિક્ષેત્રે વ્યાપારની શરતો		
3. પર્યાવરણ અને ખેતી		

સંદર્ભ:

- (1) મહેતા રઘુવીર એસ. કૃષિ અર્થશાસ્ત્રનાં સિક્કાંતો અને વ્યવસ્થા, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.
- (2) શાહ કે. એમ. કૃષિ અર્થશાસ્ત્રનાં મૂળતત્વો. યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.
- (3) જોશી. ભાસ્કર હ. ભારતમાં કૃષિક્ષેત્ર: વિકાસ અને પડકારો, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ

- (4) ઢેસાઈ. ઁસ. ઁ.(૨૦૧૨), કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર-૧. પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
- (5) Singh and Sadhu. Agricultural Problem in India, Himalaya Publishing House
- (6) Bilgrami. S.A.R. (1996). An Introduction to Agricultural Economics, Himalaya, New Delhi.
- (7) Dantwala, M.L. (1996), "Dilemmas of Growth: The Indian Experience, Sage Publishing, D.lhi.
- (8) Rao, C.H. Hanumantha (1994). Agricultural Growth, Rural Poverty and Environmental Degradation in India. Oxford University Press, New Delhi

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૫, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૫૦૧

વિષય : કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર (સમસ્યાઓ) – ૨

(ક્રેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. ભારતીય અર્થતંત્રમાં કૃષિ અને તેની ભૂમિકા સમજવી.
2. કૃષિ અર્થતંત્રના વિવિધ પાસા અને તેમના પ્રશ્નોનો અભ્યાસ કરવો.

એકમ 1. જમીન અને ઉત્પાદન: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. ભારતમાં જમીનઉપયોગ: તરાહ અને અસર કરતાં પરિબળો
2. જમીનધારણ: તરાહ અને અસર કરતાં પરિબળો
3. પાકતરાહ અને તેને અસર કરતાં પરિબળો
4. ઉત્પાદન અને ઉત્પાદકતા

એકમ 1. ભારતમાં જમીનસુધારા: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. ઐતિહાસિક ભૂમિકા, હેતુ, જરૂરિયાત અને સૈદ્ધાંતિક માળખું
2. ગણોતસુધારા: લક્ષણો - મર્યાદા
3. જમીનની ટોચમર્યાદાનો કાયદો અને તેનું અમલીકરણ
4. જમીન એકત્રીકરણનો કાર્યક્રમ
5. ભારતમાં જમીનસુધારાનું મૂલ્યાંકન

એકમ 3. હરિયાળી ક્રાંતિ અને સંપોષિત કૃષિ: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. હરિયાળી ક્રાંતિ - ભૂમિકા - ઘટકો - સિદ્ધિઓ - મર્યાદા
2. સંપોષિત (સજીવ) કૃષિ: અર્થ - વિકાસ - પ્રશ્નો
3. હરિયાળા એકમ (Green House) પદ્ધતિ: વિકાસ અને લાભાલાભ

એકમ 4. કૃષિનિપજકો: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. કૃષિશ્રમનું સ્વરૂપ - પ્રમાણ - પ્રશ્નો - કૃષિ વેતન અને વેતન નીતિ
2. સિંચાઈ (વિકાસ અને પ્રશ્નો)
3. ઊંચી ઉપજ આપતા બિયારણો, રાસાયણિક ખાતર-જંતુનાશક દવા
4. યંત્રો અને ઓજારો

સંદર્ભ -

- (1) પટેલ, રતિલાલ. કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર. યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
- (2) જોશી, વિષ્ણુશંકર એસ. ભારતની આર્થિક સમસ્યાઓ-૧, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- (3) ભારતીય આર્થિક સમસ્યાઓ - જમનાદાસ પ્રકાશન.
- (4) જતન: સજીવ ખેતી માટેનું મિશન. વિનોબા આશ્રમ, ગોત્રી, વડોદરા
- (5) દેસાઈ. એસ. એ.(૨૦૧૨), કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર-૧, પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
- (6) Bhall G.S; Singh Gurmail, (2001). Indian Agriculture: Four Decades of Development. Sage Publications, New Delhi.
- (7) Diwan, B.D. (1988). Irrigation in India's Agricultural Development. Sage Publication, New Delhi.
- (8) Gulati Ashok, Kelley Tim. (1999). Trade liberalization and Indian Agriculture. Oxford University Press, New Delhi.
- (9) Prasad C.S. (2006). Sixty Year of Indian Agriculture: 1947 to 2007. New Century Publication, New Delhi.
- (10) Vaidyanathan, A. (1995). The Indian Economy: Crisis, Response and Prospects. Orient Longmans, New Delhi.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૫, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૫૦૨
વિષય: અર્થશાસ્ત્રમાં આંકડાશાસ્ત્ર
(કેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી આંકડાશાસ્ત્રની મૂળભૂત પદ્ધતિઓથી પરિચિત થાય.
2. વિદ્યાર્થી આંકડાશાસ્ત્રની વિભાવનાઓનો અર્થશાસ્ત્રમાં ઉપયોગ કરે.

એકમ 1. આંકડાશાસ્ત્રનો પરિચય:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. આંકડાશાસ્ત્રના અભ્યાસના મુખ્ય વિભાગો		
2. અર્થશાસ્ત્ર સાથે સંબંધ- મર્યાદા-કાર્યો- મહત્વ		
3. સંશોધન સમસ્યા (કેન્દ્રનિવાસ દરમિયાન કરનારા સંશોધન અંગે જરૂરી માર્ગ દર્શન આપવું)		
એકમ 2. માહિતીરજૂઆત:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. વર્ગીકરણ અને કોષ્ટકરચના (પ્રકાર, ઉપયોગિતા- નિયમો)		
2. આંકડાશાસ્ત્રીય શ્રેણીઓ- આવૃત્તિવિતરણ, વક્ર		
3. આલેખ (અર્થ, પ્રકાર, ઉપયોગિતા)		
એકમ 3. મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. સરેરાશ-મધ્યક (ભારિત મધ્યક - સ્તરિત મધ્યક)		
2. મધ્યસ્થ		
3. બહુલક		
એકમ 4. પ્રસારમાનના માપ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. નિરપેક્ષ અને સાપેક્ષ પ્રસાર		
2. વિસ્તાર		
3. સરેરાશ વિચલન- પ્રમાણિત વિચલન- ચતુર્થક વિચલન – સરેરાશ વિચલન		
4. પ્રસારમાનના વિવિધ માપ વચ્ચેનો સંબંધ – વિષમતા -ધન-ઋણ વિષમતા		

સંદર્ભ:

- (1) જયસ્વાલ એમ. સી., અર્થ વિષયક આંકડાશાસ્ત્ર, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.

- (2) Hooda R P (1994). Statistics for Business and Economics. MacMillan.
- (3) Nagar A L. (1997), Basic Statistics, Oxford University Press, 15th Edition
- (4) G S Monga (2000). Mathematics and Statistics for Economics. Vikas Publications, New Delhi
- (5) Richard I LevMichael C Fleming and Joseph G Nellis (1997) Essence of Statistics for Business
2nd Ed, Prentice -Hall Of India. Pvt. Ltd, Delhi

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૫, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૫૦૩

વિષય: વિકાસનું અર્થશાસ્ત્ર

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી આર્થિક વિકાસની વિભાવનાથી પરિચિત થાય.
2. વિદ્યાર્થી વિકસતા દેશોના વિકાસ અંગે સમજણ કેળવે
3. ગાંધીની નજરે વિકાસની વૈકલ્પિક અવધારણાનો ખ્યાલ મેળવે.

એકમ 1. આર્થિક વિકાસ:

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. અર્થ- આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચેનો તફાવત
2. આર્થિક વૃદ્ધિને અસર કરતાં પરિબલો
3. આર્થિક વિકાસના માપદંડો (રાષ્ટ્રીય આવક, માથાદીઠ આવક, જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક, માનવવિકાસ આંક, હરિયાળો આંકનો પ્રાથમિક પરિચય)

એકમ 2. આર્થિક વિકાસ, વસ્તી અને સંસ્થાઓ:

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. આર્થિક વિકાસ અને વસ્તી વચ્ચે આંતરસંબંધો- વસ્તીસંક્રમણનો સિદ્ધાંત
2. આર્થિક વિકાસની સંસ્થાઓ: બજાર, રાજ્ય અને નાગરિક સંગઠન

એકમ 3. આર્થિક વૃદ્ધિ મોડેલ:

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. અર્થ અને મહત્વ
2. રગ્નાર નર્કસનું મોડેલ
3. રોડાનનો પ્રારંભિક શક્તિશાળી પ્રયાસનો સિદ્ધાંત
4. લેવિસ અને લેબેનસ્ટાઈનના સિદ્ધાંતો

એકમ 4. વિકાસની વૈકલ્પિક વિભાવના:

1 ક્રેડિટ

15 કલાક

1. આર્થિક વિકાસના નિર્ણાયક પરિબલો
2. મુખ્યધારાના આર્થિક વિકાસની સમસ્યાઓ
3. ગાંધીની વિકાસની વિભાવના

સંદર્ભ:

- (1) ત્રિવેદી એચ.કે. વિકાસશીલ રાષ્ટ્રોનું અર્થશાસ્ત્ર. યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ. ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.

- (2) ધોળકિયા અને ધોળકિયા. આર્થિક વૃદ્ધિના મોડેલ , યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ. ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.
- (3) માધુકરી. જૂન ૧૯૮૮ અને જૂન ૨૦૦૪, ડિસેમ્બર ૧૯૮૭.
- (4) જોષી આર. સી.. ૨૦૦૧. વિકાસ આયોજન અને આર્થિક નીતિનું અર્થશાસ્ત્ર. પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
- (5) Todaro, Michael P. Economics for a Developing World. Longman Group, UK Limited.
- (6) Thirlwall A P (2007). Growth and Development: With Special Reference to Developing Economics. Palgrave MacMillan, New York
- (7) Misra S K and Puri V K (2005) :Economics of Development and Planning : Theory and Practice, Himalaya Publishing House , Mumbai

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૫, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૫૦૪
વિષય: ગુજરાતનું અર્થતંત્ર (વૈકલ્પિક)
(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી ગુજરાતના અર્થતંત્રથી પરિચિત થાય.
2. વિદ્યાર્થી ગુજરાતના અર્થતંત્રના પ્રાદેશિક તફાવતો અને તેની વિશેષતા વિશે સમજણ કેળવે.

એકમ 1. ગુજરાતનું પ્રાદેશિક આર્થિક ચિત્ર:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ગુજરાતનાં અર્થતંત્રમાં મુખ્ય આર્થિક બાબતોનો ફાળો		
2. આર્થિક વૃદ્ધિ: તરાહ અને સમસ્યાઓ		
3. ગુજરાતના અર્થતંત્રમાં રાજ્યની ભૂમિકા		
4. ગુજરાતની રાજકોષીય સ્થિતિનો ચિતાર		
એકમ 2. ગુજરાતની કૃષિ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. જમીન - જમીનઉપયોગની તરાહ - સિયાઈ		
2. જમીનધારણતરાહ		
3. પાકની તરાહ		
4. ડેરી (વિકાસ અને તેના પ્રશ્નો)		
એકમ 3. ગુજરાતના ઉદ્યોગો:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ઔદ્યોગિક વિકાસની તરાહ		
2. ઔદ્યોગિક વિકાસનાં પ્રેરક પરિબલો અને પ્રશ્નો		
3. ગુજરાતમાં નાના અને ગૃહ ઉદ્યોગો		
4. ઔદ્યોગિક નીતિ		
એકમ 4. ગુજરાતમાં સામાજિક સેવાઓ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ગુજરાતમાં માનવવિકાસ આંક		
2. શિક્ષણ (પરિસ્થિતિ-તરાહ-પ્રશ્નો-પ્રાદેશિક અસમાનતાઓ)		
3. સ્વાસ્થ્ય (પરિસ્થિતિ-તરાહ-પ્રશ્નો-પ્રાદેશિક અસમાનતાઓ)		
4. વાહનવ્યવહાર અને સંદેશવ્યવહાર		

સંદર્ભ:

1. સામાજિક આર્થિક સમીક્ષા, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર
2. જોશી, ભાસ્કર હ. ભારતમાં કૃષિક્ષેત્ર : વિકાસ અને પડકારો, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.
3. દેસાઈ, હસમુખ. ૨૦૦૯, સહકારી ડેરી ઉદ્યોગનો અર્થશાસ્ત્રીય અભ્યાસ: ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ.
4. Joshi. G.N., 50 years of Socio Economic Development in Gujarat: 1960-2010. Vishleshan Trust
5. Hirway Indira. (2004) Gujarat Human Development Report, Mahatma Gandhi Labour Institute, Ahemadabad
6. <http://www.gujaratstat.com>

બી.એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૫, પાઠ્યક્રમ - MAJECO - ૫૦૪

વિષય: પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્ર (વૈકલ્પિક)

(કેડિટ - ૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્રની સૈદ્ધાંતિક વિભાવનાની જાણકારી મેળવી શકે.
2. વિદ્યાર્થી અર્થતંત્રના પ્રાદેશિક તફાવતો અને તેની વિશેષતા વિશે સમજણ કેળવે

એકમ 1. પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્ર:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. વિષયપરિચય - વ્યાખ્યા - અભ્યાસક્ષેત્ર - મહત્વ		
2. પ્રદેશનો અર્થ - એકરૂપતાનો ખ્યાલ - ધ્રુવીયતાનો ખ્યાલ		
3. નીતિવિષયક ખ્યાલ		
એકમ 2. સ્થળપસંદગીનો સિદ્ધાંત:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. વોન થ્યુનેનનો સિદ્ધાંત		
2. આલ્ફ્રેડ વેબરનો સિદ્ધાંત		
3. ફ્લોરેન્સની પદ્ધતિ		
4. મધ્યસ્થ સ્થળપસંદગીનો સિદ્ધાંત		
એકમ 3. વ્યાપારી વિસ્તારો અને શહેરી પ્રથા:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. એકરૂપતા ધરાવતા પ્રદેશોમાં વ્યાપારી વિસ્તારો		
2. સંકુલ પરિસ્થિતિમાં વ્યાપારી વિસ્તારો: કેન્દ્રીય સ્થળનો સિદ્ધાંત		
3. શહેરોની પ્રથાની પદ્ધતિ		
એકમ 4. પ્રાદેશિક આર્થિક વૃદ્ધિ અને વિકાસ:	1 કેડિટ	15 કલાક
1. વિકાસની પ્રક્રિયાના સંદર્ભમાં શહેરી અને પ્રાદેશિક સમસ્યાઓ		
2. પ્રાદેશિક આર્થિક નીતિ અને પ્રાદેશિક આયોજન		

સંદર્ભ:

- (1) પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્ર, પોપ્યુલર પ્રકાશન.
- (2) Stimson, Roberts. 2006. Regional Economic Development, Analysis and Planning Strategy. Originally published in the series: Advances in Spatial Science, 2nd ed., XIV, 452 p.

- (3) [Marion Temple](#). 1994. Regional Economics. MacMillan Press
- (4) [Roberta Capello](#). 2007. Regional Economics. Routledge.
- (5) Karlsson, 2009, New Directions in Regional Economic Development. Series: Advances in Spatial Science.
- (6) Regional Economy of India, RBI, Academic Foundation, New Delhi

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર -૫, પાઠ્યક્રમ - MAJECO - ૫૦૪

વિષય :- સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર (વૈકલ્પિક)

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી અર્થતંત્રના મૂળભૂત એકમો ઉપભોક્તા (ગ્રાહક) અને ઉત્પાદક (પેઢી)થી પરિચિત થાય.

એકમ 1. સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. અર્થશાસ્ત્ર અને સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર		
2. સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ - કાર્યક્ષેત્ર		
3. સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત ખ્યાલો		
એકમ 2. માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા અને માંગઆગાહી:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા માપવાની પદ્ધતિ		
2. માંગઆગાહી: હેતુઓ =- માંગઆગાહીના પ્રકારો - -- માંગઆગાહીની પદ્ધતિ		
3. નવી પેદાશ માટેની માંગઆગાહી		
4. સારી માંગઆગાહી માટેના ધોરણો		
એકમ 3. સમતૂટ વિશ્લેષણ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. સમતૂટ વિશ્લેષણ અને નફાનું આયોજન		
2. સમતૂટની વિશ્લેષણની સમજૂતી - આકૃતિ - ધારણા - ઉપયોગિતા - મર્યાદા		
એકમ 4. કિંમત નીતિ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ઊંચી પ્રારંભિક કિંમત નીતિ		
2. નીચી પ્રારંભિક કિંમત નીતિ		
3. ખર્ચ વત્તાની કિંમતનીતિ અને અન્ય		

સંદર્ભ

- (1) ત્રિવેદી એચ. કે, ૨૦૦૫. અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો (મૂલ્ય અને વહેંચણી), યુનિવર્સિટી. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
- (2) પટેલ બબાભાઈ, અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો, સી. જમનાદાસ કંપની.
- (3) Mithani D.M. Managerial Economics , Himalaya Publishing House

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૫, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૫૦૫
વિષય: ગ્રામઅર્થશાસ્ત્ર: પરિચય
(કેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી ગ્રામીણ અર્થશાસ્ત્રના માળખાથી પરિચિત થાય.
2. પંચાયતી રાજ્યની સંસ્થાઓની સમાજ કેળવે.

એકમ 1. ગ્રામ અર્થતંત્રનો પરિચય: 1 કેડિટ 15 કલાક

1. અર્થ અને સ્વરૂપ (કૃષિ અને બિન-કૃષિ)
2. ગ્રામ અર્થતંત્રનાં લક્ષણો
3. ગ્રામ અર્થતંત્રની વિકાસ અને સમસ્યાઓ

એકમ 2. પંચાયતી રાજ્ય: 1 કેડિટ 15 કલાક

1. પંચાયતી રાજ્યની ગ્રામવિકાસમાં ભૂમિકા
2. ગુજરાતમાં પંચાયતી રાજ્યનું માળખું
3. ગ્રામસભાનાં કાર્યો અને ફરજો
4. ગ્રામપંચાયતના આવકના સાધનો અને ખર્ચ

એકમ 3. ગ્રામઉદ્યોગ: 1 કેડિટ 15 કલાક

1. ગ્રામઉદ્યોગનો અર્થ અને મહત્વ
2. ગ્રામઉદ્યોગનું વર્તમાન સ્વરૂપ
3. ગ્રામઉદ્યોગના પ્રશ્નો અને પડકારો
4. ગાંધીવિચાર આધારિત ગ્રામ ઉદ્યોગ

એકમ 4. ગ્રામવિકાસના કાર્યક્રમો: 1 કેડિટ 15 કલાક

1. જિલ્લા ગ્રામવિકાસ એજન્સીનું માળખું અને કાર્ય
2. ગ્રામવિકાસની વિવિધ યોજનાઓ (સંકલિત ગ્રામ વિકાસ કાર્યક્રમથી શરુ કરી મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગારી બાહેંધરી યોજના)

સંદર્ભ:

1. વૈષ્ણવ બિપીનચંદ્ર. પંચાયત પરિચય: નવસર્જન પ્રકાશન, અમદાવાદ
2. ગાંધી મો. ક. ગ્રામ સ્વરાજ, નવજીવન પ્રકાશન

3. પરીખ નરહરી, યંત્રની મર્યાદા, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ.
4. પરીખ નરહરી, સંક્ષિપ્ત માનવ અર્થશાસ્ત્ર, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ.
5. Garmora J.L., Rural Development and Rural Economy: Vital Publication, Jaipur

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૬, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૬૦૧

વિષય: આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થશાસ્ત્ર

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થશાસ્ત્રની મૂળભૂત વિભાવનાઓથી પરિચિત થાય.
2. વ્યાવહારિક સ્તરે ચાલી રહેલી આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓની સૈદ્ધાંતિક સમજણ મેળવે.

આ પાઠ્યક્રમમાં ચાર એકમોનો સમાવેશ કરાયો છે.

(૬૦

કલાક)

એકમ 1. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર અને સિદ્ધાંતો:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારનો અર્થ અને મહત્વ		
2. આંતર પ્રાદેશિક વ્યાપાર અને આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર		
3. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારના સિદ્ધાંતો (નિરપેક્ષ ખર્ચ તફાવત, તુલનાત્મક ખર્ચ તફાવત)		
4. પારસ્પરિક માંગનો સિદ્ધાંત		
એકમ 2. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારના લાભ અને વ્યાપાર શરતો :	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારને અસર કરતા પરિબળો		
2. લાભ અને તેનું માપન		
3. વ્યાપારની શરતો અને તેના પ્રકાર		
4. વિકાસશીલ દેશો અને વ્યાપારની શરતો		
એકમ 3. મુક્ત વ્યાપાર અને સંરક્ષણ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. મુક્ત વ્યાપારનો અર્થ અને મુક્ત વ્યાપાર નીતિના લાભ		
2. સંરક્ષણ નીતિનો અર્થ અને ઉદભવ		
3. સંરક્ષણની તરફેણ અને વિરોધની દલીલો		
4. સંરક્ષણના વિવિધ પ્રકાર		
એકમ 4. લેણદેણની તુલા અને વિનિમય દર નિર્ધારણ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. લેણદેણની તુલા અને વ્યાપાર તુલા – લેણદેણની તુલાનું માળખું		
2. લેણદેણની તુલામાં અસમતુલા: કારણો અને ઉપાયો		
3. વિનિમય દરનો અર્થ		

4. સમખરીદશક્તિનો સિદ્ધાંત તથા માંગ અને પૂરવઠાનો સિદ્ધાંત

સંદર્ભ:

- (1) આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થશાસ્ત્ર . પ્રો . ડી. ટી. લાકડાવાળા , પ્રો . રમેશ બી. શાહ , યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ , અમદાવાદ .
- (2) પટેલ આર. સી. ૨૦૦૧. આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થશાસ્ત્ર. પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત.
- (3) Salvatore, D. (1997). International Economics. Macmillan Press Ltd. London.
- (4) Joshi, V. and I. M. D. Little (1998). India's Economic Reforms: 1999-2000. Oxford University Press, New Delhi.
- (5) Sodersten B and Reed G (1994) : International Economics, MacMillan Press Ltd, London
- (6) www.wto.org for Trade related negotiations.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૬, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૬૦૨

વિષય: અર્થશાસ્ત્રમાં પરિમાણાત્મક પદ્ધતિઓ (વૈકલ્પિક)

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી ગણિતશાસ્ત્રની મૂળભૂત પદ્ધતિઓથી પરિચિત થાય.
2. વિદ્યાર્થી ગણિતની વિભાવનાઓનો અર્થશાસ્ત્રમાં ઉપયોગ કરે.

એકમ 1. પ્રારંભિક ગણિતશાસ્ત્ર:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. સંખ્યા પદ્ધતિ		
2. બીજગણિતીય ક્રિયાઓ - દશાંશ પદ્ધતિ		
3. ઘાતાંક અને તેના નિયમો- કરણી (surds)		
એકમ 2. ગણ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ગણનો ખ્યાલ- વ્યાખ્યા- ગણના પ્રકાર		
2. ગણો પરની પાયાની પ્રક્રિયાઓ		
3. વેન આકૃતિની મદદ વડે ગણના ખ્યાલની સમજણ		
એકમ 3. વિધેય:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. સંગતતા અને તેના પ્રકાર		
2. વિધેય: વ્યાખ્યા- પ્રકાર- વિધેયના પ્રદેશ અને વિસ્તાર- આલેખ- અર્થશાસ્ત્રમાં વિધેય		
3. લક્ષ અને સાતત્ય – વિધેયના લક્ષનો ખ્યાલ - નિયમો		
એકમ 4. શ્રેણિક અને નિશ્ચયકો:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. શ્રેણિક: વ્યાખ્યા – શ્રેણિક પર પ્રક્રિયાઓ		
2. નિશ્ચાયક: વ્યાખ્યા - લાક્ષણિકતાઓ		
3. કેમરનો સિદ્ધાંત		

સંદર્ભ:

- (1) અર્થશાસ્ત્રની પરિમાણાત્મક પદ્ધતિઓ . ડૉ. આર. જે. મોદી , શ્રી કે. સી. જોષી , ડૉ. વી. ડી. શાહ , અનડા પ્રકાશન .

- (2) ગાણિતિક અર્થશાસ્ત્ર . પ્રો . આર . જે . મોદી , યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ , અમદાવાદ .
- (3) અર્થમિતિશાસ્ત્ર . પ્રો . આર . જે . મોદી , યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ , અમદાવાદ .
- (4) પંડ્યા કિરણ, ૨૦૦૧, અર્થશાસ્ત્રની પરિમાણાત્મક પદ્ધતિઓ, પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત.
- (5) G S Monga (2000). Mathematics and Statistics for Economics. Vikas Publications New Delhi
- (6) Hooda R P (1994): Statistics for Business and Economics, Macmillan, New Delhi
- (7) Madnani, G.M.K. Introduction to Econometrics. Oxford and IBH Publishing Co. New Delhi.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૬, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૬૦૨

વિષય: પ્રયોજિત આંકડાશાસ્ત્ર (વૈકલ્પિક)

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી પ્રયોજિત આંકડાશાસ્ત્રની પદ્ધતિઓથી પરિચિત થાય.
2. વિદ્યાર્થી અર્થતંત્રમાં પ્રયોજિત માપદંડો વિશે માહિતગાર થાય
3. વિદ્યાર્થી પ્રયોજિત આંકડાશાસ્ત્ર દ્વારા અર્થશાસ્ત્ર વિષયને વધુ સારી રીતે સમજી શકે અને વાસ્તવિક આંકડાનો ઉપયોગ કરીને સંશોધનની ગુણવત્તામાં વધારો કરી શકે.

એકમ 1. ભારતમાં આંકડાશાસ્ત્રીય સંસ્થાઓ: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. NSSO – Census - CSO – IIPS – CMIE – Indiatat – Agriculture Statistic

એકમ 2. સુચકાંક: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. વ્યાખ્યા – ઉપયોગ – રચના – મર્યાદા
2. કુગાવાનો દર(WPI-CPI)
3. વૃદ્ધિદર - વિવિધ પ્રકારના વૃદ્ધિદર

એકમ 3. વસ્તીવિષયક માપદંડો (મહત્વ – ઉપયોગ –પ્રશ્નો): 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. પ્રજનનદર – જન્મદર – મૃત્યુદર- બાળ મૃત્યુદર- વસ્તી વૃદ્ધિદર – વસ્તીગીચતા - અપેક્ષિત જીવનનો દર
2. અક્ષરજ્ઞાનનો દર –પુખ્ત વયસ્થોનો અક્ષરજ્ઞાનનો દર – શાળાભરતી દર-શાળા છોડી જનાર વિદ્યાર્થીનો દર
3. જાતીય ગુણોત્તર આધારિત આંક – ગ્રામીણ શહેરી વસ્તીનો ગુણોત્તર

એકમ 4. ગરીબી: 1 ક્રેડિટ 15 કલાક

1. ગરીબી: વ્યાખ્યા – પ્રકાર
2. ગરીબીના વિવિધ માપદંડો : ઉપયોગિતા – પ્રશ્નો - માથાગણતરી ગુણોત્તર – આવકની સરેરાશ ખાધ – ગીની સહગુણક – સેન આંક
3. ગુજરાતના ગરીબી રેખાના માપદંડો
4. માનવ ગરીબાઈ આંક (માત્ર સામાન્ય સમજ)

संदर्भ:

1. मानव विकास अहेवाल. संयुक्त राष्ट्रसंघ विकास कार्यक्रम (UNDP)
2. वस्तीगणतरी हेवाल, भारत सरकार (Censes)
3. भारतनो आर्थिक सर्वेक्षण (Economic Survey)
4. बी.पी.अेल सर्वेक्षण (ग्राम विकास मंत्रालय, भारत सरकार)
5. Asha A Bhende. Principles of Population Studies. Himalaya Publishing House

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૬, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૬૦૩

વિષય: આર્થિક વૃદ્ધિના સિદ્ધાંતો

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતોથી પરિચિત થાય.
2. વિકાસના ક્ષેત્રીય પરિપ્રેક્ષ્યની સમજણ કેળવે.

એકમ 1. આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતો-૧:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. શિષ્ટ સિદ્ધાંતો - એડમ સ્મિથ		
2. ડેવિડ રિકાર્ડો		
3. માલ્થસ		
4. જે એસ મિલ		
એકમ 2. આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતો-૨:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. કાર્લ માર્ક્સનો સિદ્ધાંત		
2. શુમ્પીટરનો સિદ્ધાંત		
3. રોસ્ટોવના આર્થિક વૃદ્ધિના તબક્કા		
એકમ 3. આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતો-૩:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. આર્થિક વૃદ્ધિના મોડેલ		
2. હેરોડ અને ડોમ		
3. કાલ્ડોર		
4. જોન રોબિન્સન		
એકમ 4. આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતો-૪:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. સમતોલ અને અસમતોલ વિકાસનો સિદ્ધાંત		
2. ઉત્પાદનની શ્રમપ્રધાન પદ્ધતિ		
3. ઉત્પાદનની મૂડીપ્રધાન પદ્ધતિ		
4. વિકસતા દેશો માટે ઇષ્ટ ઉત્પાદન પદ્ધતિ		

સંદર્ભ:

- (1) ત્રિવેદી, એચ.કે. વિકાસશીલ રાષ્ટ્રોનું અર્થશાસ્ત્ર, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.
- (2) ઘોળક્રિયા અને ઘોળક્રિયા, આર્થિક વૃદ્ધિના મોડેલ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ.
- (3) માધુકરી. જૂન ૧૯૮૮ અને જૂન ૨૦૦૪, ડિસેમ્બર ૧૯૮૭.
- (4) જોષી. આર. સી. ૨૦૦૧. વિકાસ આયોજન અને આર્થિક નીતિનું અર્થશાસ્ત્ર, પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત,
- (5) Todaro, Michael P. Economics for a Developing World. Longman Group, UK Limited.
- (6) Meier Gerald M and Rauch James E (2000). Leading Issues in Economic Development. Oxford University Press. New Delhi.

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર

સત્ર-૬, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૬૦૪

વિષય: સહકારનું અર્થશાસ્ત્ર

(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થી સહકારી ક્ષેત્ર વિષે જાણકારી મેળવે.
2. સહકારી સ્તરે ચાલતી ડેરી પ્રવૃત્તિ અંગે સમજણ કેળવે.

એકમ 1. સહકારની ફિલસૂફી:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. સહકારના સિદ્ધાંતો અને વ્યવહારમાં તેનો અમલ		
2. સહકારી પ્રવૃત્તિ: અર્થ અને ઉદ્ભવ		
3. વિશ્વમાં સહકારી પ્રવૃત્તિનો આછો પરિચય (બ્રિટન, જર્મની, સ્વીડન, ડેન્માર્ક, ઇઝરાયેલ, અમેરિકા, કેનેડા અને રશિયા)		
એકમ 2. ભારતમાં સહકારી પ્રવૃત્તિ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. પ્રારંભ અને વિકાસ		
2. સહકારી સંસ્થાઓનું વ્યવસ્થાપન		
3. સહકારી વિકાસ માટે શિક્ષણ અને તાલીમ		
4. સહકારી ક્ષેત્ર સમક્ષ રહેલા પડકારો		
એકમ 3. સહકારી ડેરી:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ભારતમાં સહકારી ડેરી ઉદ્યોગની શરૂઆત		
2. રાષ્ટ્રીય ડેરી વિકાસ નિગમ (National Dairy Development Board)ના હેતુઓ અને કામગીરી		
3. ગુજરાતમાં સહકારી ડેરી ઉદ્યોગ- ગુજરાત સહકારી દૂધ બજાર સંઘ (Gujarat Cooperative Milk Marketing Federation)ના હેતુઓ તથા કામગીરી		
4. સહકારી ડેરી ક્ષેત્ર સમક્ષના પડકારો		
એકમ 4. રાષ્ટ્રીય સહકારી નીતિ:	1 ક્રેડિટ	15 કલાક
1. ભારતીય સહકારી પ્રવૃત્તિનું મૂલ્યાંકન		
2. ગુજરાતની સહકારી પ્રવૃત્તિનું વર્તમાન ચિત્ર		

સંદર્ભ:

1. મુલાણી જગદીશ. ૧૯૯૨. સહકાર દર્શન, પ્રમુખ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
2. સહકાર: સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર. પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
3. સહકાર. ગુજરાત રાજ્ય સહકારી સંઘ, અમદાવાદ
4. દેસાઈ હસમુખ. ૨૦૧૨. દુગ્ધપર્વ, ગુર્જર ગ્રંથરત્ન, અમદાવાદ.
5. સહકારી સંસ્થાના કાયદાકીય પાસાઓ, ગુજરાત રાજ્ય સહકારી સંઘ, અમદાવાદ

બી. એ. અર્થશાસ્ત્ર
સત્ર-૬, પાઠ્યક્રમ- MAJECO – ૬૦૫
વિષય: સંશોધન પ્રકલ્પ
(ક્રેડિટ-૪, ગુણ ૧૦૦)

શૈક્ષણિક હેતુ

1. વિદ્યાર્થીને સંશોધન પ્રત્યે કેળવવા અને જાગૃત કરવા
2. વિદ્યાર્થી ગ્રામ અને સામાન્ય માનવીનાં આર્થિક પ્રશ્નોને સમજી શકે

આ પાઠ્યક્રમ ક્ષેત્રકાર્ય આધારિત છે જેમાં અધ્યાપકે જરૂરી માર્ગદર્શન આપવાનું રહેશે અને જેનો કુલ કાર્યભાર ૧૨૦ કલાકનો રહેશે

1. વિદ્યાર્થી 15 દિવસનો કેન્દ્ર/ગ્રામનિવાસ આર્થિક ક્ષેત્રમાં કામ કરતી સ્વૈચ્છિક/સહકારી/સરકારી સંસ્થામાં અથવા વ્યક્તિ સાથે રહીને કરી શકે.
2. આ નિવાસ દરમ્યાન તે જે તે વિસ્તારના આર્થિક પ્રશ્નની તપાસ કરીને નોંધ તૈયાર કરશે
3. ગ્રંથાલયમાંથી પ્રાપ્ય ગૌણ માહિતી તેમજ તેણે એકત્રિત કરેલી પ્રાથમિક માહિતીના આધારે વિદ્યાર્થીએ સંશોધન પ્રકલ્પ (મહત્તમ ૨૫ પાનાં)ની એક નકલ પરીક્ષા વિભાગને જમા કરવાની રહેશે.

4. મૂલ્યાંકનની પદ્ધતિ -

- સંશોધન પ્રકલ્પ	:	60
- સંશોધન પ્રકલ્પની મૌખિક પરીક્ષા	:	40
કુલ ગુણ	:	100